

Dôvodová správa

Podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja §11 ods. c) Vyšší územný celok vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja každoročne do 30. júna zasiela ministerstvu správu o naplňaní priorít a cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja. Kompletné vyhodnotenie priorít a cieľov v ministerstvom požadovanej forme a štruktúre tvorí prílohu tohto materiálu.

Aj keď Správa o naplňaní priorít a cieľov národnej stratégie regionálneho rozvoja je v podstate ex post hodnotením spracovaným na základe podkladov z verejne dostupných databáz, poskytuje vhodnú spätnú väzbu o aktuálnom stave vo vybraných oblastiach regionálneho rozvoja v Košickom kraji a umožňuje tak posúdiť efektívnosť a smerovanie pripravovaných budúcich aktivít. V ďalšom texte uvádzame niekoľko vybraných údajov za jednotlivé sledované oblasti za Košický kraj.

Demografia: Migračný pohyb obyvateľstva dosahuje v sledovanom období záporné hodnoty a teda úbytok obyvateľstva. Celkový pohyb obyvateľstva je však ovplyvnený predovšetkým prirodzeným prírastkom obyvateľstva. Pre obyvateľstvo je typický postupný pokles obyvateľstva v predproduktívnom a produktívnom veku a následné starnutie populácie. Priemerný vek obyvateľov v sledovanom období bol nižší o 1,3 roka ako je priemer za SR.

Trh práce a sociálne štatistiky: Miera zamestnanosti podľa VZPS vo veku 15 – 64 rokov bola nižšia o 4,6% ako je priemer za SR. Miera nezamestnanosti podľa VZPS dosiahla 15,6% (priemer za SR 13,2%), pričom takmer 30% nezamestnaných bolo vo veku 25 – 34 rokov. Miera evidovanej nezamestnanosti bola 15,92% (SR 12,29%). Pretrváva vysoká dlhodobá nezamestnanosť, kde nezamestnaní evidovaní nad 12 mesiacov tvoria 61,8% z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie. Podľa VZPS bolo dlhodobo nezamestnaných 71,7% z celkového počtu nezamestnaných. Podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením prevyšuje hranicu 20%. Miera rizika chudoby je v súčasnosti 12,3% (priemer za SR 12,8%). Z hľadiska štruktúry výdavkov domácnosti boli najvyššie výdavky na potraviny a nealkoholické nápoje (23,8%) a na bývanie, vodu, elektrinu, plyn a iné palivá (21,0%).

Školstvo: Počet škôl i počet žiakov v Košickom kraji mali v posledných rokoch klesajúci trend, čo súvisí s demografickým vývojom. V súčasnosti je v kraji 440 materských škôl (415 štátnych, 12 súkromných a 13 cirkevných), 310 základných škôl (284 štátnych, 8 súkromných a 18 cirkevných), 59 stredných škôl (44 štátnych, 11 súkromných a 4 cirkevné) a 36 gymnázií (23 štátnych, 6 súkromných a 7 cirkevných). Opačný trend vo vývoji počtu žiakov je na konzervatóriách, keď na 4 konzervatóriách vzrástol počet žiakov oproti roku 2008 o viac ako 90%. Na území kraja sídlia 3 verejné vysoké školy, ktoré majú charakter univerzitných vysokých škôl a 1 súkromná vysoká škola neuniverzitného charakteru. Podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov v Košickom kraji dosiahol 23,6% (SR 27%).

Kultúra: Na území Košického kraja je 12 divadiel (resp. stálych scén, z toho 2 neštátne), 14 divadelných súborov, 10 múzeí, ktoré navštívilo takmer 282 tisíc návštevníkov, pričom sledujeme pokles návštevníkov napriek tomu, že mesto Košice bolo Európskym hlavným mestom kultúry. V kraji sú 3 galérie, ktoré navštívilo 41 tisíc návštevníkov, pričom možno opäť sledovať pokles ich počtu v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Počet fungujúcich knižníc sa každoročne znižuje, v súčasnosti ich je 199 (pokles o 77 k roku 2007). Taktiež poklesol počet pojazdných knižníc na 20. Počet aktívnych používateľov knižníc dosiahol takmer 41 tisíc osôb a oproti roku 2007 sa znížil o takmer 30%. Pokles návštevnosti knižníc ovplyvňuje demografický vývoj, technologický vývoj, internet, možnosť kopírovania kníh,

ako aj znižovanie prostriedkov na nákup a dopĺňanie knižničného fondu o nové knižné tituly, čo má následne vplyv na návštevnosť.

Zdravotníctvo: V kraji je 19 zdravotníckych zariadení. V krajskom meste Košice sa nachádza 7 nemocníc s krajskou pôsobnosťou. V súlade s celoslovenským trendom sa postupne znižuje počet lôžok, v roku 2012 bolo 5 315 lôžok (oproti roku 2007 pokles o takmer 13%). Opačný trend možno sledovať v oblasti sociálnej starostlivosti, kde je zaznamenaný rast tak v počte zariadení ako aj v počte miest v týchto zariadeniach. V súčasnosti je v kraji 137 zariadení sociálnej starostlivosti, v ktorých je 5 761 miest (oproti roku 2007 ide o 37% nárast).

Domový fond: Nízky počet bytov a ich cena nepriaznivo ovplyvňujú demografický vývoj, najmä prirodzené prírastky obyvateľov, ale aj migráciu. V kraji na 1000 obyvateľov pripadá iba 1,5 dokončeného bytu (SR 2,8 bytu). Priemerná obytná plocha bytu dosahuje 76,5m² (priemer SR 73,1m²).

Ekonomika a doprava. Na objeme HDP SR sa Košický kraj v roku 2013 podieľal 11,5%. Hrubá pridaná hodnota stúpala o takmer 15% oproti roku 2007 (v SR o 18%). V kraji je evidovaných 66 042 podnikateľských subjektov. Najviac podnikov bolo vo veľkoobchode a maloobchode, oprave motorových vozidiel a motocyklov (36,6%). Podľa počtu zamestnancov bolo najviac malých podnikov s počtom do 19 zamestnancov (83,9% z celkového počtu podnikov). Priame zahraničné investície dosiahli 2 475,9 mil. Eur.

Na území Košického kraja je v súčasnosti celkovo 2 381,81 km ciest. Najvyšší podiel tvoria cesty III. triedy (59,4%), najnižší dlhodobé rýchlostné cesty (1,1%) a diaľnice (0,2%). Dĺžka prevádzkovaných železničných tratí je na stabilnej úrovni 709 km železničných tratí (19,5% z celkovej dĺžky prevádzkovaných železničných tratí v SR).

Cestovný ruch: V kraji je evidovaných 346 ubytovacích zariadení s počtom lôžok 26 139, ktoré v roku 2013 navštívilo 314 651 návštevníkov (7,8% z počtu návštevníkov ubytovacích zariadení v rámci SR). Počet návštevníkov v porovnaní s rokom 2008 poklesol o viac ako 42 tisíc návštevníkov (11,8%). Počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach v porovnaní s rokom 2007 poklesol o 10%.

Energetika: Spotreba elektrickej energie bola v objeme 2 416,5 tis. MWh (14,4% spotreby SR). Z hľadiska vývojových trendov spotreba elektrickej energie ostáva takmer na rovnakej úrovni. Spotreba zemného plynu dosiahla 317,7 mil. m³ (10,1 % spotreby SR). Z hľadiska vývojových trendov poklesla spotreba zemného plynu oproti roku 2007 o takmer 22% (v rámci SR spotreba poklesla o 13,4%).

Životné prostredie: V roku 2013 bol vyprodukovaný komunálny odpad v objeme 216,3 tis. ton, čo je nárast o 14% oproti roku 2007 (12,4% podiel na produkcii v SR). Z celkového objemu komunálneho odpadu sa zhodnotilo 48,3% (v SR len 27,8%). Na verejné vodovody je napojených 81,2% obyvateľov (SR 87,4%). Situácia v napojení na verejnú kanalizačnú sieť je menej priaznivá, napojených je iba 61,5% obyvateľov (SR 63,5%). V kraji je evidovaných 86 čistiarní odpadových vôd, ich počet sa oproti roku 2007 zvýšil o 23 čistiarní. Produkcia tuhých emisií dosiahla 6 847 ton (takmer 20% z objemu v SR). Produkcia oxidu uhoľnatého dosiahla 107,5 tis. ton (61,5% z produkcie v SR).

V Košiciach dňa: 9. 7. 2015

Spracovali: Mgr. Katarína Rosičová, PhD.

Ing. Imrich Fülöp